

TCHITLI

ՊԸՐՈՒՍԱ ՃԻՎԱՐԸՆՏԱ ՁԻՐԻԼԻ ՄԱՏԷՆ ՍՈՒՆՈՒՆՈՒՆ

Յիյ 22 սեփեւ 1289 վէ ֆիյ 17 հապրան 1367 Թար'իսի իլէ շէրէֆատը ,
 օլան իրատէյի Սէնիեէ իգթ իգալընճա իմթ ինազընդ ին'րօզ իլէմիշ օլան գում
 բանանըն իլանդ տըր :

Իշ պու գումբանեանըն Տէրխատլթտէ Սուլթան համամընտա չհմիկի ճիլլըտէ
 11 վէ 44 վէ 46 նիւմէրօլու մաղաղալընտա բարչա բարչա վէ ետ Թօթտան մէշ
 լիւր մատէն սուեռնտան սաթըլտըղը կիլիլ, Գալաթտա խարածճը սօզաղընտա
 3 վէ 8 նիւմէրօլու , վէ Պէյօղընտա Տէլլա Սուտա էնգախանլիլըտէ սաթըլմազ
 տա իտուկի վէ մէշըիւր մատէն սուեռն Էրօրանըն այլի ճիլստէն օլուն մատէն
 սուլարընըն քիւսֆֆէսինէ ընգալլթ իտիլ մէրթէպէտէ պուլուստուղու իլան ս
 ունուր :

Տ Ե Լ Ի Լ Ե Թ

Շէհեր էմինի տէլէթընու Հալէթ փաշա հազրէթլէրի, Մալիեի նէգարէթի ճէլիլէսինէ, վէ Բարիս սէֆիրի սապըգ սաատէթըն Սլի փաշա հազրէթլէրի շէհեր էմանէթի պէհիեհսինէ նասպ օրուսուդլարը իշխտիլի տիր :

— Տիւն ախլամ սաաթ 1) 2 սուլաբնտա Պէյօղլուտա տողրու եօլտա էթմէքճի պաշը Բ. էֆ. խանէսի սրրասընտա պիր քեարկիր խանէտէն հարիգ զուհուրի իլէ մէգըիւր խանէ իլէ իթ Դիսալինտէքի տիկէր պիր քեարկիր խանէ միւհէթէրգ օլմուշ տուր :

ՆԻՇԵՆ ՄԵՔԻՄԻՊ

«Շու սըրատա պուրատան վերիլէճէք մալլամաթ պիթթապ զուլվէթու հարէքէթի ասքերիէտէն իպարէթ օլաճաղլ տէրքեար տըր : Պիւնաէն ալէյ մուսպիրլէք վաղիթէսինի իյֆաեէ օ ճիհէթտէն պաշլատըմ :

Մալլամ օլտուղու իւզրէ, պուրատա պուլունաճապ ասքերի շահանէնին մըգտարը 15 պին նէֆէր օլաճապ իտի (մուախարն 60) պին նէֆէրէ իպաղընա գարար վէրիլտի իշխտիլմիշ տիր) էլիտէն մէվճուտ օլան սուլունօր ասքերի շահանէտէն պաշլաշիմիլէ գատար կէլէն պիր ալայ սիււարի իլէ 72 գըրիւր վէ 6 միթրայէոզ վէ 12 տաղ թօրու վէ օթուղա եադըն բիտաթ թապուրլարը տըր : Մամաֆիէ ասքեր կէլմէնին հէնուզ արգասը քէսիլմէտի : հէր կիւն կէլիեօր :

Շէհր Բէյ զլէ Բըլանդա մէվգըլաբնտա գըլլամազ իւզրէ պիր ֆէրիգ զօմանտարըյա տէօրթ թապուր ա. սաքերի ըտիլիէ սէվգ օլունտու : Պունճա մէսարիֆ իլիթ խարի իլէ պուգատար ասքերին պուրատա թէճէմ միւխնաէն մաղսէտ ալը նէ իտուկի մէճհուլ իսէ տէ, կէմի աղիեէ ալմըշ օլան Սըրպ գապատաեըլարը քէօշէյի սիւքիւնէթէ չէփիլտի վէ Սըրպիսթանճա ասքեր թօրլանմազ վէ թալիմէ տէվամ օլունմազ կիպի նիւմայիլէր կէրի գալար :

Պատէմա տախի մէհնուտաթ ու մէս, մուաթըմը եաղարըմ :

(Թունա)

Պէհրէ սանճաղր տախիլինտէ քեաշին Բօշիմ նահիսնին պաղը քէօլէրինէ շէհր իւլլըն 28 ինճի բաղար կիւնիւ գաղլտան պէշ իւլլ զատար միւսէլլաճ էչգընա թէճալուզ վէ հիւճուճ իտէրէք, պու թարփտան տախի էվլէլճէ պիթ թէրթիլ օրալարա սէվգ օլունմուշ օլան ասքերի ինթիւեաթիլ իլէ պիլմուզ ապէլէ ալարըն. տախալլիճէ միւտարէպէ վուզու պուլարազ էչգընա իքի տէֆա մէվգըլաբնտան գալարըլմիշ վէ նիհուէթէ սաքերի շահանէսին հիւճուճ շիշա նիսինէ մուզալմէթ իտէմէեքէք 23 նէֆէր թէլէֆաթ վէ օլ մըգտար մէճուճ վերտիլէրի հալտէ միւհէզիմէն գաղլընա կէլմիշ վէ պու թարափտան տախի իւշ չէհիտ իլէ իւշ նէֆէր խաֆիֆէ մէճուճ վուզու պուլտուղու Պէհրէ միւթասարըլմիշ օլունտան մէվլուտ թէլէկրաֆնամէտէ պէեան օլունմուշ տուր :

(Պունա)

Կըրաաթիլա իլէ Դօգաշ արասընտա վաաֆէնար նամ մէվլուտա զուհուր իտէն իւշ տէօրթ իւլլ էչգընա իւլլէ

ընէն սէվգ օլունա, պէշ պէլլուք ա. սաքերի ըտիլիէ Մօլլապա պաղանը ճիվարընտա Գատօշ գարիեհսինտէ թէսատիֆ իտէրէք պիր մուգապէլէ էչգընայի մէրգ ումէ իւշ սաաթ գատար սէպաթ իլլէմիշ իսէ տէ, նիհաեէթ իւլէմի ասաքերի շահանէսին հիւճուճ վէ սալլէթի տիլիւրանէսինէ թապաթ կէթիլմէյի պիւնհէզիմ վէ բէրիշան օլտուղլարը հալտէ, պիր թապըմ Սաւալաքընտա էվլէլճէ թէտարիք իլլէտիլէրի գաղլըլարա վէ պիր թապըմ Սալաաան երիւէրէք գաղլընա ֆիրար իլլէմիշ շու մուհարէպէտէ էչգընաէն 30) գատար մաթթուլ վէ օլ գատար մէճուճ վէ ըտիլիէտէն պիր նէֆէր շէհիտ վէ 3 նէֆէր զարարըլմա մէճուճ վէ սիւարի պէլլուլիւնտէն պիր նէֆէր մէճուճ վէ պիր հայլան թէլէֆ օլմուշ վէ իւսաթը մէրգ ումէտէն 5-6 շէլխանէ իլէ օն գատար սիւնիւ վէ պիր աաէտ ըվլօլըր վէ էլլի տէսթէ գատար ճէպլանէ վէ մաթադըմ պիր բէս հայլան իւլլ իտիլտիլ Պանալիւլա գօմանտանլըղըն ախպարը թէլէկրաֆիսինտէն միւնֆէհիմ օլմուշ տուր :

Ենի վարօշ գաղապը հէվալիսինտէ զատար մէվալիի վէ թէլէկրաֆ խաթթալարըն գաթի կիպի էվալը շիքեա վէթ քեարանէեէ միւճաաէրէթ իտէն էչգընա պիր օրմանլը գաղլմէլտէն միւրուր իտէրէքն գօրտօն պէլլուլիլ իլէ ասաքերի ինթիլտիլ իւլլէրինէ թէսատիֆ իտէրէք թարաֆէյնտէն ա. թրան գուրլուն տանէլէրինտէն 20) գատար էչգընա թէլէֆ օլուպ սայիլիլի միւնհէզիմէն ֆիրար իլլէտիլէրի վէ պիլիմ թարաֆտան պիր կէսան սա. գաթթը վուզու պուլմաաղը, Ենիլ բաղար գօմանտանլըղը վէքեալէթի իլէ միւթասարըլմիշ օլունտան մէվլուտ թէլէկրաֆնամէտէ մուհարէր պուլունմուշ տուր :

(Քիւրա)

Տէյլի թէլէկրաֆ զաղէթ աաընըն Բա. կիւղա մուսպիրինտէն ալարը մէքթուլուն թէրճէմէսի տիր :

Մօլլին Տօրիս թարաֆլարընտա պիր էչգընա ճէպիլէթի թէլէքըիլ իտիպ թըրէպին իւլլէրինէ հիւճուճ օլունա. ճաղը պուրատա աքի իթ տիքաէ, միւմ. քին օլտուղու սուրէթ տէ պիրիլքտէ կիթմէք իւզրէ տողրուն շէհր մէլլէրի կէլմիշ իսէ տէ, պունտան մաղսէտ սաաթէթըն Հիւսէյին փաշանըն մաեէթիլտէ օլան ֆըրգայի ասքերիէյի փաշայի միւլաթիլէյի թըրէպինէ ճէլլ իլէ հուտուտ աթու մուհաֆապաղ գալաճաղը ճիհէթիլ օլ թարաֆտան հիւճուճ իտէճէք տիւլմէնին հուտուտու կէլմէլէրի զըմընտա պիր տէսիսէ օլտուղու թէպէյիլին իթմիշ տիր քի պու վաաթիլ իլէ էչգընա ասաքերի շահանէեէ էրգազ վէ սայիլի կէթիլէրիլէն վէ սահիլ իլէ թըրէպին պէյիլին տէ օլա. Խօլը քէսիլէ օլտուղու ան. լաշըլմիշ տուր :

Պէրնի թարաֆլարընտա էլան պիր գաշ եիւզ էչգընա վար իսէ տէ, աաըլ քիւլլիեէթիլի տիւն կիճէ մուհաֆա. զաղը պալուն հուտուտ թարաֆլարտան կէլիլա սալունմուշ օլտուղլարը անլա. շըլմիշ տուր : Կէլէն կիճէ թըրէպինէ կիթմէք իւլլէրի Բալիւղատան հարէքթ իտէն վաթօր տախիլինտէ վօթի վէթիլ էչգընաէն 8 ըյիս օլուպ, պունլար կըրաֆուղատան կէլէրէք Սա. բալթօ թարաֆլարընտա պիր կիւրիւլթի չըգաթմաղ իւլլէրի կիթմիշ օլտուղլարը ըրվաեէթ օլունուէթի Բուէսալի

մէրգ ումէ, օլ թարաֆտա թէլլիլիլ իթտիլլէրի էչգընայի Հէրսէքին շըմալ թարաֆլար տողրու սէվգ իթմէք էֆ. քեարընտա պուլունուէթօլար, շիւնքի մահէլլի մէլլէրիլ իսեանըն մէնպար մաղամընտա օլտուղու հալտէ պու կիւնլէրտէ էչգընանըն օլ թարաֆտան քեա. միլէն սիւրիւլիւպ իխրաճ օլունմասընտան մաղսէտ մահէլլի մէլլէրիլ էչգը. եաաէն խալի գալմազ էֆ. քեարընտան իպարէթ օլտուղու անլաշըլմիշ օլ : էչգընայի մէրգ ումէնին հարաքեաթը մէլլուհար, գօնսօլալարն ճէպի իլէրուհասաեէ նասիհաթ իթասըյա պու թէտպիրի էչգընա ֆըրգաթը եանլըլ անլաեարազ եիւլ պուլմասընտան իլէրի կէլմիշ օլտուղունա հիւշ շիւպհէ եօգտըր :

Վիալտա էչգընաաընըն Բալիւղա. տան գընամ իթ տիլլէրի էսնատէ էչգընայի մէրգ ումէնէ ըյիս օլան նիքթիսա նամընտա պիր հէրիֆ մաեէթիլինտէ պուլունան էչգընա իլէ պէրապէր իլլիլա բաղընը չօգճա իշտիլլէրինտէն ճիւլմէսի սէրիլ օլտուղլարը հալտէ իւշ պէլլուք Օսմանլը ասաքերի իւլլէրինէ հիւճուճ իթմիշ իսէ տէ, ասաքերի մէրգ ումէ պունլարըն քեաֆիէսինի բէրիշան վէ թէլէֆ իթմիշլէր տիր :

Բէյիսի մէրգ ումէ կիւնա Էւրօթա տէվլէթլէրի գապիլիսիլլէ մուլապէ. ընէ իթմէքտէ վէ հէր պիր հալաաիսի տուլտուգտան պաշլա Դարաաաղալ իլի նիգ օլանըն պէրպէր պաշլըր տալիլ պուլունուղունտան, կէրէք Դարաաաղալլարըն վէ կէրէք Հէրսէք էչգընա. լարընա պուլունա պէլլուճէք պիրիլթ. պէ օլտուղու ճիհէթիլ արթըք էմիր. Ենիլաթ իթմէքտէ տիրլէր :

Տահա զարիպի շու տուր քի պու. րատա պուլունան պաղը Էվրօթա զա. զէթալարը մուսպիրլէրի, մէրգ ումէ. աաէթա հալաաիսի մէնպար աաա իտէ. ընէ եալան եանլըլ հալաաիլլէրի մէն. պուլ օլտուղլարը զաղէթալարա եաղ. մաղա իտիլէր :

Իլլէ պու քէրէքի մուհարէպէտէ ըյիսի մէրգ ումէ նիքթիսա Օսմանլը. լար թարաֆլարտան գուրլունա վուրու. լուպ վիճուտի օրթ աաաա գաղմիշ տուր : Դարաաաղալ միւտիլանընտան օլուպ Սէթիլնէ շէհրինտէ լօպաթա գըլլըլ. լը պիր շէյ իլլէրիլ իտէրէք, պունա. տա էնէպիլտէն խաթթըն սաեըլըր պա. շը քէսիլմէ մէրգ ումէն մաեէթիլտէ օլանլարըն ճիւլմէսինէ եէմէք վիրի. լիլլ : Կէրիլ Դարաաաղալլարըն հէր. պիր կիւնտէ պիր տէֆա եէմէք իլին իլլէլէր զուրուշ մուղալարէր պուլուն. մուշ իսէ տէ, պէշ բարալարը օլմաաը. զընտան, մէրգ ումէ իսարէթիլնէ խա. լիլ կէլմէմէք իլին պու եիւլի տալիլ էնէպիլլէրին ումուղունա եիւլլէթ. մէքտէ տիր, եանի մէլլալ լօպաթա. եա կէլէն պիր էնէպիլ քէնտի մարա. ֆընը վէրաիլ օլան պաշլա Դարաաաղալլարըն եէեէճէլին տալիլ վիրմէք. տէ տիրլէր :

Դարաաաղալ մէլլիլ ումուլիսի աղա. սընտան իւլլէթիլ գաաթիլմէ օլան պիր Ֆըրանաղըլը աղապըմըն նաղ իթտի. յի ֆըրա տալիլ պունու թաաալգ իլլէմէքիլ պու մահէլլտէ գիլըրի միւնա. սիպ կէթիլլու. շէյլէ քի, մէրգ ումէ Բարիս զաղէթալարընտան պիրիլին մուսպիրի օլուպ, պիր կիւն Բարիս. ուֆազ պիր թէլէկրաֆ շէքմէք իւլլ. ընէ Դարաաաղալ թէլէկրաֆիսինտէ պիրիլ. կիւրէրէք, պատէհու իւճրէթիլիլ վիր. մէք նիլէթ իլլէ ճէպիլտէն պիր Ֆրանա. ողլ լիրաաը չըգաթաղա, թէլէկ.

րաֆիսանէտէ պուլունան մէմուրին վէ սայիլէնին ճիւլմէսի պիր աղըլտան կէօղլէրինի մէլլէրիլ լիրաաա պիր տի. ընէճէլտէ տիլլէրիլ տիր քի ալթուն մէրգ ումէն էլլինտէ աաէթա քիւլիւ. մէք տէրէճէսինի պուլմուշ տինտէ սէ. զա տըր :

Էհալիտէն պիրի կէօղլա ալըրգ. օլմաաղը սիլլէթտէն կէօղլունա աեը. րամաաաղա, վէ տուտաղլարը տիթ. ըտիլի հալտէ, քէնտինտէ մէլլէրիլ սիլլէթտէն տահա օլուպ օլմաաղընը սիւալ իթմէսի վէ մուսպիրի մէրգ ու. մուն տալիլ էվլէթ ճէվապը իւլլէրինէ տէրհալ Դարաաաղալ Մալիեի միւտիլի թարաֆլարտան ճէլպ օլունուպ, Գա. րաաաղալ պէյլիլին քէնտիլինտէն ու. ֆազ պիր իսթիլգաղ ագա իթմէք է. մէլլինտէ պուլունուղունա պէեան իթմիշ տիր :

Թէլէկրաֆիսանէ Դարաաաղալ բըրէ. սինիլ սաքին օլտուղու էպիլիէ տա. խիլինտէ օլտուղունտան, էքսէր վա. գըթ մաքինա պաշլա կիտէրէք հա. վաաիս ալըպ վիրմէք ուսուղունա վա. գըթ պուլունմուշ տուր : Հաթթա եէվ. միլէն ասաքերի շահանէնին ինհիլադմի. նա տայիլ պիր գաշ հալաաիս ալմազ. տա վէ պունլարը պէրի թարաֆտան մէճանէն Էւրօթա զաղէթալարընա կէօնտէրմէքտէ տիր : Մուսպիրի մէր. գ ումէ Սէթիլնէ նամ գարիեհտէ պու. լունտուղու էսնատէ, մէլլէրիլ հալա. աիլլէրէ միւլապիլ սուրէթտէ պիր թէլէկրաֆ կէլիլ, պուլուն մաէլի տ. սաքերի շահանէտէն պիր գաշ քիլլէ պիր մուհարէպէտէ թէլէֆ օլտուղուն. տան իպարէթ տիր :

Իլլէ պու մաղ ումէ պի աալ հալա. տիլլէր հէր կիւն Դարաաաղալ վիրուտ իթմէքտէ օլտուղու հալտէ պու գա. տար ֆէնալըլա Օսմանլըլար նասլ թէլէհամիլ իտիլլար : Աճէ պա պէյ. լէ պիր շէյլին վուզ ուի սահիլ մի տիր տէյլ մի տիր աաա թէլէքէքըիլ իթ. մէլլար : Պէյլէ հալաաիլլէրի Գա. րաաաղալ պէյի իլլիթ տիլլէք, «պէն պի. իլինճի նարլէն Պոնաթարթը պիր գաշ ֆարաալ կէլտիլ, տէյի իֆթիլաա իտիլլար :

Պալէտաթ թարիֆ իթիլիմ Ֆրանա. ողլլ մուսպիր, թարիֆ օլունան թա. աալարըն պիրինտէ պուլունուպ, վէ մահէլլի մէմուրինին թաաա էսնասըն. տա ճէսիմաղաճ գապալարա կէթիլի. լէն գօնուն էթի հալաաաաղ վէ եա. խա չօրպաաընը եէտիլլէրի էսնատէ, գալնար էթ սուեու իլինտէ էթ բար. չալարը արամազ իւլլէն էլ վէ բար. մաղլարըյա գաղլըլարմազ վէ պիր. պիրլէրինին էլլինտէն եաղ վէ եալաա իւլլէրինտէ պիր մըգտար էթ բարաաը զաաաաալ եէտիլլէրինի կէթմէք կի. պի զէվլլի պիր շէյ օլաաաղ :

Գարաաաղ միլլէթ մէլլիլինէ կէ. լինէ, պունլարըն աաէթիլ 27 աղա օ. լուպ, ճիւլմէսինին էհալի թարաֆլար. տան ինթիլապ օլունտուղունա զտհիպ օլունուր իսէ տէ, հալպու քի ճիւլմէսի Դարաաաղ բըրէնիլ թարաֆլարտան ին. թիլապ օլունմաղաա տըր :

Լուսպիրի մէրգ ումէն պուլունտու. զու կիւնիլ մէլլիլիլ մէլլէրիլ իքի տալա կէլիլ, պունլարտան պիրիլ ալթմըշ եալըն կէլիլին բարաաըն պի. ըրի 12 եալընտա պիր գըլա թաաալ. լուլ իթմիշ օլմուղա, մուհաքէմէսի կէթիլիլա տէօրթ պուլուգ լիրա ճէ. զայի նաղ տի թահիլ օլունաաղա սա. լը վիրիլմիշ տիր : Տիլլէրի զէվլինտէն շիքեաեէթ իտէր պիր գաղը օլուպ, մէրգ ումէ զէվլինին սէպաթըլլըլ :

